

Από το Διοικητικό Συμβούλιο

Author: Χρίστος Ανδρέου

Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου ΠΑΣΥΝΜ

Η κριτική σκέψη και η Νοσηλευτική Πρακτική Βασισμένη σε ενδείξεις «Evidence Based Nursing Practice»

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Το ενδιαφέρον για τη μελέτη της κριτικής σκέψης εντοπίζεται για πρώτη φορά τη δεκαετία του 80. Έκτοτε όμως, η κριτική σκέψη έχει προοδευτικά ενσωματωθεί ως ένα αναπόσπαστο κριτήριο αλλά και μέτρο για την αξιολόγηση της επαγγελματικής επάρκειας των νοσηλευτών και πρόσφατα έχει περιληφθεί στις επαγγελματικές τους ικανότητες που προνοούνται στην Ευρωπαϊκή οδηγία 2013/55/ΕΕ. Διεθνείς σώματα υποστηρίζουν επίσης ότι στις σύγχρονες εφαρμοσμένες επιστήμες, περιλαμβανομένης της Νοσηλευτικής, βασικό ζητούμενο είναι η ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και η βαθύτερη κατανόηση της γνώσης.

Μέχρι σήμερα η κριτική σκέψη έχει εννοιολογικά και θεωρητικά προσεγγιστεί ποικιλοτρόπως. Πρώιμες εννοιολογικές αναλύσεις και ανασκοπήσεις ως προς τον ορισμό της κριτικής σκέψης στη νοσηλευτική συμπεραίνουν ότι η κριτική σκέψη στη Νοσηλευτική συνήθως ερμηνεύεται ή ταυτίζεται με άλλους υποκατάστατους όρους όπως είναι η κλινική κρίση, η διαγνωστική αιτιολόγηση, η αναστοχαστική ή η αναλυτική σκέψη. Ωστόσο, οι πιο πάνω όροι θεωρούνται ακατάλληλοι και εσφαλμένα αναφέρονται στον ορισμό της κριτικής σκέψης γιατί δημιουργούν εννοιολογική ασάφεια και σύγχυση. Σήμερα, η κριτική σκέψη εννοιολογικά ορίζεται ως μια συνειδητή, σκόπιμη, συστηματική, συνεχής και μεθοδική πνευματική διαδικασία με σκοπό και αποτέλεσμα. Σκοπός της είναι ο μετασχηματισμός της προϋπάρχουσας γνώσης ή/και κλινικής εμπειρίας και το αποτέλεσμα της είναι η εξαγωγή τεκμηριωμένων συμπερασμάτων. Με άλλα λόγια, η επάρκεια ή ανεπάρκεια κάποιου στην κριτική σκέψη περιγράφεται ως προς το βαθμό της ικανότητας του να αναζητεί, συλλέγει, αναλύει, ερμηνεύει και επεξηγεί πληροφορίες για να διαμορφώσει μια τεκμηριωμένη άποψη σε ένα θέμα, φαινόμενο ή συμβάν. Βασικά χαρακτηριστικά ενός κριτικά σκεπτόμενου νοσηλευτή είναι η ολιστική και η αντικειμενική θεώρηση ενός θέματος, η ακρίβεια, η αμεροληψία, η συστηματικότητα και η μεθοδικότητα στη συλλογή και επεξεργασία των σχετικών πληροφοριών.

Η σημασία της κριτικής σκέψης για την κλινική άσκηση της Νοσηλευτικής τεκμηριώνεται μέσα από τη διαχρονική συνέπεια ερευνητικών ευρημάτων στα οποία η κριτική σκέψη συσχετίζεται σημαντικά με την κλινική κρίση στην επίλυση προβλημάτων, τη διαγνωστική αιτιολόγηση, τη λήψη αποφάσεων και το επαγγελματικό κύρος. Στα ευρήματα αυτά αναδεικνύεται επίσης η χρησιμότητα της η οποία εκφράζεται μέσα από τις σύγχρονες προκλήσεις της Νοσηλευτικής όπως η ποιότητα της φροντίδας, η ικανοποίηση και η ασφάλεια των ασθενών και η γεφύρωση του χάσματος της θεωρίας και της πράξης στη Νοσηλευτική.

Ακριβώς στο σημείο αυτό αναδεικνύεται η αξία της κριτικής σκέψης κατά τη διάρκεια της εφαρμοσμένης νοσηλευτικής πρακτικής που βασίζεται σε ενδείξεις είτε αυτή ερμηνεύεται ως την ενσυνείδητη εφαρμογή των βασισμένων στην έρευνα και τη θεωρία ενδείξεων στη λήψη αποφάσεων περί της φροντίδας ατόμων ή ομάδων ασθενών, είτε αυτή αφορά τη διαδικασία της αναγνώρισης ενός κλινικού προβλήματος, της βιβλιογραφικής έρευνας, της κριτικής αξιολόγησης των ερευνητικών δεδομένων και του προσδιορισμού των κατάλληλων παρεμβάσεων. Από μια άποψη λοιπόν, τόσο η κριτική σκέψη όσο και η Νοσηλευτική Πρακτική Βασισμένη σε ενδείξεις προάγουν την ίδια φιλοσοφία ότι η πρακτική θα πρέπει να κατευθύνεται μέσα από τη φιλοσοφία ότι τίποτα στη γνώση και την εμπειρία δεν θεωρείται δεδομένο, ότι τα πάντα είναι ευμετάβλητα στο σύγχρονο περιβάλλον της Νοσηλευτικής και της Μαιευτικής, ότι η κλινική πράξη πρέπει να υποστηρίζεται σε ακριβείς, αξιόπιστες και έγκυρες πληροφορίες βασισμένες σε ερευνητικά ευρήματα και ότι η κλινική πράξη πρέπει να πάψει πλέον να επηρεάζεται από την παράδοση και τις μεταβιβαζόμενες από γενιά σε γενιά παγιωμένες και αναχρονιστικές πεποιθήσεις και πρακτικές.

Με εκτίμηση

Χρίστος Ανδρέου Μέλος Διοικητικού
Συμβουλίου ΠΑΣΥΝΜ